

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 27. aprīlī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] un [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 47/2026) un tā papildinājumus (reģ. Nr. K-371-2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta pirmo, 2.¹, 2.², 2.³ un trešo daļu, kā arī 250.²⁷ panta pirmo, otro un trešo daļu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 92. panta pirmajam teikumam.

2. Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta pirmā daļa noteic: “Ja tiesa neizskata vienkāršotās procedūras lietu tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma 250.²⁶ pantu, lietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiešsaistes sistēmā būs pieejams saīsinātais spriedums, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Datums, kad saīsinātais spriedums ir pieejams tiešsaistes sistēmā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.”

Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.¹ daļa nosaka: “Tiesa vienkāršotās procedūras lietā sastāda spriedumu atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam

sprieduma saturam, ja puse tai rakstveidā iesniedz sprieduma sastādīšanas lūgumu. Lūgumu iesniedz tiesai 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma sastādīšanas dienas, un uz šo termiņu neattiecas šā likuma 48. panta ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktais. Tiesa arī pēc savas iniciatīvas šā panta 2.³ daļā noteiktajā kārtībā var sastādīt spriedumu atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam.”

Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.² daļa nosaka: “Neparakstītu sprieduma sastādīšanas lūgumu vienkāršotās procedūras lietā uzskata par neiesniegtu un nosūta atpakaļ iesniedzējam. Sprieduma sastādīšanas lūgumu, kas iesniegts pēc termiņa beigām, nepieņem un atdod iesniedzējam. Lēmums par atteikšanos pieņemt sprieduma sastādīšanas lūgumu nav pārsūdzams.”

Civilprocesa likuma 250.²⁵ panta 2.³ daļa nosaka: “Šā panta 2.¹ daļā minētajā gadījumā spriedumu sastāda 20 dienu laikā pēc sprieduma sastādīšanas lūguma iesniegšanas termiņa beigām. Datums, kad spriedums ir pieejams tiešsaistes sistēmā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.”

Civilprocesa likuma 250.²⁷ panta pirmā, otrā un trešā daļa nosaka:

“(1) Saīsinātā sprieduma rezolutīvajā daļā papildus šā likuma 194. pantā noteiktajam tiesa norāda, ka sprieduma sastādīšanas lūgumu var iesniegt 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma sastādīšanas datuma, kā arī norāda datumu, kad spriedums būs pieejams tiešsaistes sistēmā, ja puse būs iesniegusi sprieduma sastādīšanas lūgumu.

(2) Saīsinātais spriedums vienkāršotās procedūras lietā stājas likumīgā spēkā pēc tam, kad izbeidzies termiņš sprieduma sastādīšanas lūguma iesniegšanai un neviena no pusēm nav iesniegusi sprieduma sastādīšanas lūgumu. Ja pēc sprieduma sastādīšanas lūguma tiesa sastāda spriedumu, tas stājas spēkā šā likuma 203. pantā noteiktajā kārtībā.

(3) Tiesas spriedumu, kas sastādīts atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam, lietas dalībnieki var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, ja pastāv kāds no šā likuma 440.² pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*). Jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Abiem Pieteikuma iesniedzējiem divās atsevišķās civillietās tika taisīti saīsinātie spriedumi. Pieteikuma iesniedzēji bija paļāvušies, ka šos spriedumus saņems elektroniskā veidā tāpat kā citus tiesvedības procesā izsniegtos dokumentus. Pieteikuma iesniedzēju ieskatā apstrīdētās normas nenodrošina efektīvu un saprotamu kārtību par nolēmuma ieviešanu tiešsaistes sistēmā, tā saņemšanu, stāšanos spēkā un pārsūdzību. Pieteikuma iesniedzējiem netika izskaidrots, ka bez atsevišķa rakstveida lūguma nolēmums civillietā netiks nosūtīts, un līdz ar to tiks zaudētas tiesības to pārsūdzēt apelācijas kārtībā. Citu kategoriju civillietās likumdevējs ir paredzējis saaudzējošāku pieeju, ja apelācijas sūdzībā ir konstatēti trūkumi. Tādējādi tiekot pārkāptas Satversmes 90. pantā ietvertās tiesības zināt savas tiesības, Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertais tiesiskās vienlīdzības princips un Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz pieeju tiesai.

Kolēģija secina, ka Pieteikuma iesniedzēju apsvērumi par apstrīdēto normu neatbilstību iepriekš minētajām Satversmes normām pēc būtības ir saistīti ar to, kā konkrētajās civillietās viņiem tikušas izskaidrotas tiesības, kas izriet no apstrīdētajām normām. Proti, Pieteikuma iesniedzēji savu Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu pamato ar to, ka tiesas viņus nav pienācīgi informējušas par apstrīdēto normu piemērošanas tiesiskajām sekām. Tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). Tādējādi pieteikumā nav pamatots, ka tieši apstrīdētās normas, nevis to piemērošana konkrētajās situācijās, rada Pieteikuma iesniedzējiem Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

noIēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] un [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 47/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa